

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 8.

Költ Bétsben, Sz. Jakab Havának (Júliusnak).
27-dik nappán 1798-dik Elztendőben.

Bonaparte

hová utazott Málta Szigetéből? nem olvassuk még egészen bizonyossággal semmi Levelekből: hogy valósággal Napkeleti-Indiába szándékozott légyen, Egyiptomonn által: bizonyítják azt nem csak az újabb Frantzia; hanem az Angliai és Portugalliai Tudósítások is. — A' Frantzia Tudósítások azt írják, hogy a' Bonaparte vezérlese alatt Egyiptomonn által menendő 's a' Persiai tengerhez jutandó Fr. Se-

H

reget, a' nevezett Tengerkebelben várja már Richery Fr. Tengeri-Vezér hat líneai hajókkal, mellyek a' Breszti Kikötőhelyből indultak vala ki, mintegy 8 Hónapokkal ez előtt; de akkor nem tudódott még, hová? — *Az Angliai Tudósítások*, Bonaparte' szándékanak próbáiúl, fel hozzák 1.) Hogy a' Londoni Udvar nem tsak a' Portugalliában lévő földi Katonaságát szándékozik Napkeleti Indiába szállíttatni egy Hajössereg' védelme alatt, a' melynek Vezére lesz Blankett' Commadore; hanem még azon kívül Angliából is szándékozik hat Reg. tket indíttatni oda egész szetséggel. 2.) Hogy a' Jó Reménység' főkától egy Angliai Hajössereg küldődött el darab idővel ezelőtt ily parántsolat mellett, hogy Áfrikának északi partjai és a' Frantziáknak Isle de France 's Bourbon nevű Szigetjeik között fel 's alá járkálva vizsgálódjon. — *A' Lisbonai Tudósítások* pedig, magoknak a' Frantziáknak előre való készülleteikből mutogatják, a' Bonaparte' szándékanak hihetőségét, sőt valóságát; hogy t. i. egynehány Hónapokkal ezelőtt, Mársziliai Hajósok; a' kik leginkább értenek a' Napkeleti hajókázáshoz, küldődtek el, az Egyiptomi partok' megvizsgálására; hogy az Egyiptomi leg főbb Zsidó Kereskedő-házakkal temérdek elesegét gyűjtetett össze, az Alexandriai, a'

Rosetumi, és a' Damiatai Magazinomokba; hogy végre, még a' múlt nyáron, küldött Isle de France-ből egy Fr. hadihajó, a' Veress tengeren lehető hajókázásnak megpróbálására.

Passman Ogluról.

Hogy ezen pártos Vidini Basa' népe, és a' Nagy-Úr' Serege között igen tüzes verekedés lett légyen Jún. 30. dikánn, a' bizonyos. A' Belgrádi Basa bővebb Tudósításokat is vett már azon verekedésről, a' melyekben tíz ezerre vagy on határozva a' két Fél veszteségének száma. Osman Basáról igaz, hogy oly veszedelmes sebesett akkor, a' melyből való fel-épülését nehezen lehetett reményleni. A' Kapudan Basa is kapott sebet; mely eleinten halálosnak tartatott: de nem az. Ezen viadal után öfzölze-gyűjtötte Mustafa Basa a' Sereget, és új segítséget is kapván, nagy erővel folytatta az ostromot: mely alól, hogy fel-szabadíthassa Vidin Várát Passman-Oglu; egy fortélyt gondolt ki. Rá vett t. i. nyóltz meg hitt Embereit a' pártos Basa, hogy mennének ki a' Kapudan-Basa' (Török Nagy Admirális vagy Fő Tengeri Vezér') táborába egy ember-fővel, melyről mondanák azt, hogy az, a' Passman-Oglu' feje, kit a' maga Emberei meg-

öltek, és készek feladni a' Várat a' Kapudan Basának. Valósággal félbe is szakasztotta a' Kapudan Basa' mindjárt a' 8 Deputátusok' szavára, Vidin Váranak ágyúztatását: de valamivel későbbben észre vévén a' tsalárdságot, tüstént mind a' 8 hamis Deputátusokat meg ölette, 's újra hozzá fogatott a' Vár' ágyúztatásához, 's ez úttal egészen eleit vette Passman-Oglu' fándékának, mely a' vólt, hogy következő éjszaka meg támadja véle lenül, a' már akkor semmi ellenségeskedéstől nem tartandó Török Sereget. — Az a' fő, melyet Passman-Oglu önnön feje gyanánt küldött ki a' Kapudan Basa' táborába, egy Gonosztévőnek a' feje vólt, kit akkor frissibenn öletett vala meg.

Német Birodalmi Tudósítás.

A' Rastadti Fr. Minisztereket, telyes hatalommal ruházta fel a' Direktóriumjok, a' Fr. Respublika és a' Német Birodalom között lejrendő Békességekötésnek végre-hajtására. Ezen telyes hatalomról álló 24-dik Júniusi Végzését a' Párisi Kormányfizeknek, Júl. 9-dik és 10 dik napjai között küldötték által a' Fr. Miniszterek a' Német Deputátciónak.

(A' Bernadotte Fr. Generális' Bérsi-története erant Solzben, Frantzia Ex-Direk-

ter François de Neufchateau, és Ts. K. Minister Gróf Cobenzel között tartatott alkudozásoknak el végződéséről, tudósította François, minekelőtte oda hagyta volna Selz Városát, az Alsó-Rajnai Ösztály Kormányházakat. Közönségesen azt írta, a' meg készült alkuról, hogy semmi olyvast nem foglal az magabann, a' mi nyughatatlanságot szerezhetne.)

Olasz - Országi Tudósítások.

Hogy Cisalpinus Katonaság ment volna be a' Pedemontziumi földre: ellenmondanak ezen hírnek az újjabb Levelek.

Hogy a' Ligúriai Respublika és a' Szárdinai Király között folyt hadnak egyszerre vége szakada: jól járt azzal a' Szárdinai Király is, mint meg-teszik az oda a'abb következő Hirdetményéből Turin Városa és Tartományja' Kormányozójának Markéze Thaonnak: de jól járt a' Ligúriai Respublika is, mert kevéssel a' had' végződése előtt a' Pedemontziumi Katonák el foglalták a' Ligúriai földön, egyéb helyeken kívül Porto-Maurizio Mező Városát is, és ha tovább is tartott volna a' hadakozás: úgy arról az oldalról, nagy veszedelem érhetne volna a' Ligúriai Respublikát, melytől ugyan már most nem

fél a' Ligúriai Direktórium: de azért még most is nyomoztatja az azon a' részenn történt szerentsétlenség okait.

A' Turini Gubernátor, oly szerentsétlően hadnak nevezi említett Hirdetményében azt a' hadat, melybe keveredett vala a' Szárdiniai Király, igen véletlenül és hirtelen a' Ligúriai Respublikával, hogy annak folytatása miatt egészfzenvaló felfordulástól lehetett féltetni a' Szárdiniai Felség' Birodalmát: mivelhogy az ellenség' részféről, mind untalan könnyebbedtek és szaporodtak a' meg-támadás' módjai, más részfől ellenben mindenkor nehezebbé lett az óltalmazás.

Római Respublika: — Vagynak Konzulai, vagynak Senátusa, és Tribunátusa is ezen Respublikának: de mind azok felett egész Diktátori hatalommal uralkodik Gouvion St. Cyr Fr. Generális. Tsak úgy kötelezők a' mostani szabad Római Respublikában minden Rendelések: ha egy idegen Személynek, t. i. a' Fr. Vezérnek neve alájok vagyon írva azoknak. Ez a' Generális parantsolta: hogy a' Világi atyafiságos társaságok (Fraternitások) meg-szünjenek, ki-vévén tsupán a' Mezőségekenn az olyanokat, mellyek, Papok körül tesznek szolgálatokat: és hogy a' meg-szünt Fraternitások jólszága, az Ispotályoknak 's más

efféle Fundátzióknak adódjék által; hogy a' Püspököknek, az olyatén Megyékben, melyekben a' Lelkek' száma meghaladja a' tíz ezeret, kétezeröttszáz tallér legyen éfsztendei fizetéssek; a' kisebb Megyékben pedig két ezer tallér. — A' Konzuloknak is kéztől ad pénzt a' Fr. Generális; 6 és egy negyed rész millió lírát érő Nemzeti-írószágokat mutatván ki nékiek, a' melyeknek árrából tarthassák éfsztendőt által, mind a' Frantzia, mind a' Római Sereget.

Livornóból Júl. 11 dikénn: — „E' folyó Hónapnak 6-dikánn estve érkezett ide Málta Szigetéből egy Raguzai hajó, a' mellyen 54 Utazók voltak, nagy részént Máltai Rend' Vitézei, Frantzia Országból, Pedemontziumból, és Toskánából valók. Ezek beszéltették, hogy Jún. 18-dikánn indult el Máltából, a' Rend' Nagy Mestere Baró Hompesch, a' Rendből való két Vitézek' társaságában. Hajójokat egy Frantzia Fregáta kísérte egészs Triestig. Beszéltették továbbá, hogy a' Frantziák hat ezer emberből álló őrizetet hagytak a' Városban (Máltában); és hogy a' Máltai őrizetet (a' Rend' Katonáit) magokkal el vitték a' hajójaikon, midőn t. i. azok Bonaparte' vezérlése alatt három osztályban, Jún. 18, 19, és 20-dikánn el indultak Málta alól Napkelet felé.

A' Trieszti Újság írja, hogy a' Máltai Rend' Nagy-Mestere Trieszbe érkezett már.

Pápa Ö Szentségének a' Toskánai földön Florenzia mellett, méltóságához képest illendő isendes lakása vagyon.

Pápa Ö Szentsége, a' Londoni leg-újabb Tudósítások Szerént, Sp. Országba megy által a' Toskánai földről.

Helvétziai Tudósítások.

Laharpe, egy volt a' Helvétziai Revolúzió fő eszközei között: még is azt írtak vala az előbbeni Tudósítások felőle, hogy a' Fr. Direktórium által nem hagyódott helybe, az ő Helvétziai Direktorra lett választatása. De az újabb Tudósítások egészszenn mást írnak, hogy t. i. a' Helvétziai Fr. Vezér Schauenburg Generális, mihelyt meg-értette Laharpe Polgárnak Direktorra lett választatását: az eránt leg ottann egy örvendő s szerentset kívánó Levelet indított Arauba a' Törvényhozó gyűléshez, és a' maga Seregénél Katonai tüztelettételek által nyilatkoztatta azaz való különös meg elégedéseket a' Fr. Igazgatóknak. Maga Laharpe Párisbann volt éppen akkor, midőn Direktorra választódott: s mihelyt Híradást veve vá-

lafztatása eránt: mindjárt örömmel el fogadta azt. — A' Fr. Fő Kommisszárius Rabinát Polgár most rendszerént Arauban tartózkodik, a' hol Júl. 3-dikán meg-jelenvén a' Direktórium' Ülésében, elő mutatta igen edes hangú ki-fejezésekkel az egyik újonnan választódott Direktort Ochs Polgárt, a' bé helyhezette azt Direktori hivatalába. — A' Cisalpina Republikához Követségbe rendelte a' Helvétiai Direktórium, Bernából való Haller Polgárt, a' ki sok ideig Kaszszatartója vala a' Fr. Seregnék Olasz-Országban. — A' Fr. Direktórium' reszeröl Basileában Fr. Követséget viselt Mengaud Polgár ismét vizsgálta tert Stralzburgból Basileába.

Frantzia-Országi Tudósítások.

Páris Városának különkülönbféle részeit vétette körül a' Direktórium fogvesztes erővel Júl. 7-dikén, a' minden Házaikat szorossan meg vizsgálta, mind el fogatta az olyan Személyeket, kik Bizonyosság-Írást nem mutathattak a' magok jó Hazafiságáról, kik közzül azonban némelyek azonnal bé-bizonyítottak, hogy ők nem veszedelmes Emberek, a' siet is bocsátódtak; hanem Mások, további vizsgáltság fogságban hagyattak. Ugyan az nap, írt a' Direktórium, a' Közönséges - Tarsa-

ság' minden. Ofztályaiknak helybéli Kormányzékeihez is, hogy ők is tartassanak házanként való vizsgálásokat mindenütt a' magok Ofztályaikbann.

Sok Frantzia Seregszakaszok, mellyek a' Respublika' belsőbb részétől a' Belgyiomi Tartományokba indítódtak, már ismét a' Moguntziai Sereghez rendeltettek. — A' Rajnánál álló Fr. Katonaságból, valakik, akár Tisztek, akár Közemberek, távol voltak engedelemmel: parantsolatot vettek, hogy haladék nélkül, kiki a' maga Korpusánál teremjen.

A' Dünkircheni Kikötőhelyből tizenkét hadi-hajók izandékoztak ki-indúlni minden órán, a' mellyek között 12 ágyús a' leg-kissebbik, 's 32 ágyús a' legnagyobbik.

A' Belgyiomi partokat főfőrgalmatosan járja Kilmaine Generális, 's nagy gondal meg-nézegeti az ott tett védelem-készületeket, és az ott álló Katonaságot. A' Slykensi Siók, mellyeket el rontának vala az Anglusok, már nagy költséggel meg-orvoslódtak annyira; hogy Ostendához el lehet tsatornákon szállítani a' Skáldis vizénn fel-készültt hajókat. Szükségesnek találta a' Fr. Direktórium, hogy Batáviának Seelandi partjainn is nagyobb Erősséggé te-

vődjék, mint vólt eddig Fliessingen Várososa.

Ostenda' szomszédjábann a' Blankenburgi frantzia partot, újra környékezték az Ánglusok Júl. 5-dikénn is, 6 Fregatokkal, négy Kutterekkel, és 3 Saluppokkal: de ki nem szállhattak: mivel a' Fr. Battriák és Katonák erőssen tüzeltek a' partról feléjük.

Londoni Tudósítások.

A' sok viadalban el hüllott Irriandiai Pártosok' száma többre fel megy már, hufzonnégy ezernél. A' még életben maradtakonn igen sokat fogott az a' Hirdetmény, melyet, Jún. 29-dikénn tettek közönségessé mindenütt, a' Királyi Katonáság' Vezérei, hogy t. i. a' mely el tsábítatott Pártosok 14 napok alatt el hagyják Vezéreiket, 's által adják fegyvereiket a' Kir. Tisztviselőknék: kegyelemre tészik magokat érdemesekké: mert már azóltakevesen maradtak meg a' Pártosi meg-átalkodttságbann.

Pitt Minister az utánn, hogy duellált, nem vólt a' Királynál 5-dik Júliusig, hanem az nap meg-jelent ő is a' czeremóniás Gyűlésen S. Jamesbenn, 's vége lé-

yén annak, hofszasan beszéllgetett magánossan a' Felseggel.

Egy új Frantzia Ágens, Niou Polgár, érkezett ismét Angliába, az ott levő Frantzia foglyoknak, a' Frantziák által el fogatott Anglusokért való ki-tserélése végett.

Elegyes Tudósítások.

A' Pruszfziai Királyné, Júl. 13-dikán, egy Hertzegaszfzonykát szült szerentséssen Charlottenburgban. Szebb Házassági életet még csak gondolni se' lehet, mint a' millyennek beszélik minden szavahihető és részre-hajlás nélkül ítélő Utazók, a' mostani Pruszfziai Király és Királyné között való életet. Egy az említett Utazók között nevezetessénn *Hornemann* nevű Dániai származású, most Bétsben tartózkodó Ifjú Festő, ki a' midőn Berlinben műlátott: le festette a' Felseges Pár magát általa, a' ki nek tehát szerentséje volt azon alkalmatossággal sokszor tapasztalni a' két Felsegeknek egymáshoz viseltető példás indulatját 's magok alkalmaztatását. A' Királynét, szép sugar növesű 's igen kellemetestekintetű és beszédű Dámának mondja lenni. A' Király is jól termett, hanem vékony testel bír.

Berlinbenn, a' Hódolás' tzeremóniájá-
 ra, mely ott Július' 6-dikánn tartatott,
 nagy készültek tevődtek vala jelőre a' Va-
 ros' ki-világosítása eránt. De a' Király meg
 nem engedte az Illuminátziót, hanem az
 arra szánt summát, a' Szegények között kí-
 ván ta ki- osztatni.

A' Königsbergi Hódolástról utazván vissza
 Berlin felé a' Pruszfiai Híraly és Királyné,
 imitt amott a' Lengyel Tartományokban
 rendelések tevődtek, hogy Katonaság kí-
 sérje mind a' két Felséget. De a' Király
 meg nem engedte magát Katonák által kí-
 sértetni. „Az én kísérő-örizetem — úgy-
 mond — az én régi Tartományimbann,
 az Alattvalók' szeretete: reménylem, hogy
 az új Pruszfius Alattvalóknál is, hasonló
 indulatra talállok. Meg is nyerték mind a'
 két Felségek a' Nép' szívet mindenütt, va-
 lóságos Atyai és Anyai magok viselése ál-
 tal, 's egy oly igaz tiszteletet öntöttek ab-
 ba magok eránt, mely szintűgy változha-
 tatlan lesz, mint az az önként való szerce-
 tet, a' mellyen fundálódik.

A' Persákkal Békességet kötvénn El-
 sô Pál Orosz Tsászár Georgia Fôvárosá-
 bann Tiffisbenn: vissza adta nékiek leg
 nagyobb részent, a' mit el nyert vala töl-
 lők az Orosz Katonaság: meg-tartott mind

azáltal egynéhány Városokat magának, mellyek a' Caspium tenger-mellyékenn fekszenek, minéműek: Derbent, Bakost 's a' t.; 's egyszersmind húsz ezer Orosz Katonából álló Végváros-sereget is hagyott azokon a' vidékeken.

Angliából, az Ország-gyűlés' végzése szerént való által-küldődése Irlandiába 12 ezer Polgár-Katonaságnak elhalasztódott: mivel az Irlandiai új Vice-Király azt írta Londonba, hogy néki elég ereje legyen az Irlandiai tsendességnek helyreállítására 's fenn tartására.

B é t s:

Az Udvari Kamara' Prezidensét, Báró Degelmann O. Exc. ját, Maradékára nézve is ki-terjedendő Fogadott-Magyar-Hazafisággal (Indigenátussal) méltóztatott ingyen megjutalmaztatni Fels. Urunk, a' Státus körül tett sok észtenői hasznos szolgálatiért.

E' folyó Hónapnak 25-dikénn reggel indult le innen Nádorispányunk Budára: de elébb egy kerületet tesz Magyar Országban, úgymint: az első nap Posonyon keresztül Galgóczra megy hálni, Gróf Erdődy Jósef, Nyitra Vármegye' Fő-Ispánnyának Vára-

ba (Kastélyába). Onnan Nyitrán és Lé-
ván keresztül Selmetz-Bányára szándéko-
zik, a' hol, úgy nem különben Kormözt-
és Beszttertze-Bányán is mindeneket meg-
akar gondos szemmel vizsgálni, a' mik a'
Bányász-mesterséghez tartoznak. Onnan
Gács felé fordul, a' hol Gróf Forgáts ne-
vezetes Pofztó-fabrikáját tekinti meg;
Gácsról Budára veszi útját.

A' múlt Kedden (Júl. 24. délelőtt) egy
kis új Ballet (Tantzós játék) adódott it-
ten az Udvari Teátrumban, a' hol jelen
voltak akkor Ő Felsegek is. Egynéhány
Gránatérosok, és Muskatérosok az itt fe-
kvő Splényi (Gábor) Gyalog Regement-
jéből, Pandúrokat (Szabad-seregbelieket
portázókat) játszanak az említett Balléban.
Négyen közzülök Oláh nótát hegedülnek,
a' többek pedig öfzsze visfza járják az Oláh-
tántzot: mivel sok Erdélyi Oláhok vannak
köztök. A' Tantzok úgy meg-tettzett új-
ságára nézve, hogy tegnap ismét kívánta
láttni a' Publikum. A' Ballétnek végén egy
derek Contra-tántzot járnak a' rendes Tán-
tzosok: ezek közt is jól meg járják egyné-
hány Gránatérosok a' Contra-tántzot.

Az ide való Universitásnak Politikai
Tanító-fzekét sok esztendőig ékesített, és
a' Profeszszorság mellett, Referendarius

Udvari Tanácsosságot is érdemmel folytattott Sonnenfels. Jó'sef Udvari Tanácsos Úr, egy Könyvet botsáta újjabbann Világ' eleibe, melyet Fels. Urunknak ajánlott. A' Könyv titulusa ez:

Handbuch der innern Staatsverwaltung, mit Rücksicht auf die Umstände und Begriffe der Zeit, von J. v. Sonnenfels.

A' Könyv homlokánn szemléltetik a' Szerző Ur' képe, melyet *Graff* nevű híres Dresdai Festő festett, 's *Leicher* Úr metzett rézre, ki, Tagja itt Betsbenn a' Szep Mestersegek' Ts. Kir. Akadémiájának, melytől már, megkülönböztetett tökéletességű Munkája által jutalmat is nyert. — A' Könyv' arra harmadfel forint.

A' megkoszorúzott *Virtust* fogjuk köszölni a' jövő postán, Tóldalékbann.

